

Villkor för lakvattenutsläpp, Fågelmyra avfallsanläggning i Borlänge kommun

Beslut

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen Dalarnas län beslutar med stöd av 22 kap. 27 § i miljöbalken att fastställa slutliga villkor för utgående vatten från lakvattendammen vid Fågelmyra avfallsanläggning enligt följande:

25. Innehållet i utgående lakvatten från avfallsanläggningen får efter rening inte överskrida nedan angivna nivåer/intervall som begränsningsvärden beräknade som årsmedelvärden:

pH	6,5-9
Klorid	2000 mg/l
Sulfat	400 mg/l
Bly	25 µg/l
Kadmium	0,5 µg/l
Koppar	60 µg/l
Krom	50 µg/l
Nickel	50 µg/l
Zink	700 µg/l
Kvikksilver	0,1 µg/l
Oljeindex	5 mg/l

Miljöprövningsdelegationen beslutar att del av utredningsvillkor (U2) i beslut från 2007-12-14 (dnr 551-56-05) och från 2014-05-27 (dnr 551-36-2014) fortsättningsvis ska gälla enligt följande:

U2. Bolaget ska fortsatt utreda förslag till slutliga utsläppsvillkor för lakvattnet avseende kväve- och fosforhalter liksom organiska ämnen som är relevanta att kontrollera utifrån aktuell sammansättning på lakvattnet. Utredningen ska redovisas till miljöprövningsdelegationen i den kommande tillståndsansökan för hela bolagets verksamhet vid Fågelmyra avfallsanläggning, dock senast den 31 augusti 2019.

Redogörelse för ärendet

Bakgrund

Den 14 december 2007 (dnr 551-56-05) lämnade miljöprövningsdelegationen tillstånd till Fågelmyra avfallsanläggning. Enligt tillståndet skulle bolaget genomföra utredning för att ta fram förslag till permanenta utsläppsvillkor från lakvattendammen samt göra en ny massbalansberäkning för utgående föroreningar (U2). Till dess slutliga villkor fastställts ska provisoriska föreskrifter gälla enligt P1 i beslutet från 2007. Förutom de i P1 ingående parametrarna ska, enligt beslutet, även inkluderas förslag till utsläppsvillkor för kväve, fosfor och andra organiska föreningar. Utredningen skulle, enligt beslutet från 2007, lämnats in till miljöprövningsdelegationen senast den 31 december 2010.

Bolaget har hos miljöprövningsdelegationen ansökt och beviljats förlängd tid för utredning om utsläppsvillkoren (U2) vid ett flertal tillfällen. Senaste beslut om detta togs den 27 maj 2014 (dnr 551-36-2014). Enligt beslutet skulle bolaget inkomma senast den 31 december 2015 med förslag till permanenta utsläppsvillkor mot bakgrund av att bolaget tagit beslut om att installera en ny reningsanläggning och att extra tid därför behövdes för att ta fram underlag till förslag till utsläppsvillkor. Någon ny reningsanläggning har dock ännu inte uppförts.

Miljöprövningsdelegationen tog i maj 2014 (dnr 551-36-2014) även beslut om att ändra en del av de provisoriska villkoren (P1), bland annat utsläppsvärdet för zink, som höjdes under den förlängda utredningstiden.

Ärendets handläggning

Begäran om förlängd tid för utredningen (U2) om de provisoriska villkoren inkom till miljöprövningsdelegationen den 30 september 2015. Ärendet skickades på remiss till tillsynsmyndigheten (Länsstyrelsen Dalarnas län), miljönämnden i Borlänge kommun samt ansvarig vid kommunens avloppsreningsverk. Avloppsreningsverket mottar och behandlar lakvattnet från Fågelmyra avfallsanläggning.

Den 17 februari 2016 skickade miljöprövningsdelegationen ett föreläggande med begäran om komplettering till bolaget. Kompletteringen inkom den 18 mars 2016, varefter denna skickades på remiss till tillsynsmyndigheten samt ansvarig vid avloppsreningsverket.

Yrkanden

AB Borlänge Energi föreslår fortsatta provisoriska riktvärden för utgående lakvatten i enlighet med de villkor som beslutades av miljöprövningsdelegationen den 27 maj 2014.

Bolaget anser att det inte är relevant att sätta utsläppsvillkor för kväve- och fosforhalter mot bakgrund av dagens lakvattenbehandling och att det heller inte finns tillräckliga underlag för att kunna sätta utsläppsvillkor för organiska miljöstörande ämnen.

Av ansökan om förlängd tid för provisoriska utsläppsvillkor framgår att frågan om utsläppsnivåer för samtliga idag riktvärdessatta ämnen, kväve och fosfor samt organiska ämnen kommer att belysas av bolaget i den kommande tillståndsansökan för hela anläggningen. Bolaget kommer även att i den tillståndsprocessen utreda möjligheter och konsekvenser av att rena vattnet så att det kan tillåtas släppas direkt i recipient och inte till det kommunala VA-nätet.

I kompletteringen av ansökan redovisar bolaget analyser för prover tagna på lakvattnet från Fågelmäyra sedan år 2007 och yrkar nu på följande begränsningsvärden beräknade som årsmedelvärden baserat på 12 provtagningar per år:

Parametrar	Värde	Medelvärde år 2007- 2015	Medelvärde år 2011-2015
<i>pH</i>	6,5-9	8,0	7,9
<i>Klorid (mg/l)</i>	2000	1019	998
<i>Sulfat (mg/l)</i>	400	101	104
<i>Koppar (µg/l)</i>	60	43	51
<i>Kadmium (µg/l)</i>	0,6	0,52	0,63
<i>Zink (µg/l)</i>	800	537	632
<i>Nickel (µg/l)</i>	50	21	24
<i>Kvicksilver (µg/l)</i>	0,25	0,073	0,079
<i>Oljeindex (mg/l)</i>	5	2,3	3,2

Trots att bolaget begär höjning av vissa halter av ämnen påpekar bolaget i kompletteringen att det, precis som tidigare, försöker begränsa utsläppshalterna i utgående vatten genom att minska mängden partiklar som går till dagvattnet

samt genom planerad avveckling av komposteringen av matavfall inom området. Planen är att stänga komposteringsverksamheten någon gång under hösten 2016, dock senast den 31 december 2016. Därefter kommer belastningen på lakvattnet successivt att minska.

Yttranden

Tillsynsmyndigheten, Länsstyrelsen

Tillsynsmyndigheten (Länsstyrelsen i Dalarnas län) förstår bolagets önskemål att ytterligare skjuta upp det slutliga fastställandet av utsläppsvillkor med bakgrund av att verksamheten står inför förändringar som kommer påverka lakvattnets sammansättning. Tillsynsmyndigheten saknar dock uppgift om tidplan för när bolaget anser att slutliga villkor kan fastställas. Om det rör sig om flera år kan det, enligt tillsynsmyndigheten, vara bättre att fastställa villkor nu och vid eventuella behov i framtiden revidera dessa.

Av yttrandet framgår även att de provisoriska riktvärdena under åren 2011-2015 har överskridits ett antal gånger för koppar, kadmium, bly och oljeindex och att tillsynsmyndigheten vid dessa överskridanden efterfrågat åtgärder som kan vidtas för att uppfylla de provisoriska riktvärdena. Någon sådan handlingsplan har ännu inte presenterats av bolaget. Tillsynsmyndigheten anser i yttrandet att om dessa provisoriska riktvärden fortsatt ska gälla måste bolaget redovisa vilka åtgärder som ska vidtas.

Tillsynsmyndigheten anser även att åtgärder behöver vidtas för att undvika problem vid lakvattendammen på grund av stora regnmängder.

Tillsynsmyndigheten anser att det saknas underlag för att fastställa utsläppsvillkor för organiska miljöstörande ämnen, men att dessa ämnen ska ingå i bolagets egenkontroll. Tillsynsmyndigheten poängterar även att det är angeläget att samtliga parametrar som omfattas av kontrollprogrammet blir analyserade och uppmärksammar även att samverkansforumet för samtliga huvudmän för VA-frågorna i Dalarna (Dala VA) har ett riktvärde för pH på 6,5-10, men att den uppgiften saknas i ansökan från bolaget.

Av tillsynsmyndighetens yttrande över bolagets komplettering i mars 2016 framgår att tillsynsmyndigheten saknar förslag från bolaget på begränsningsvärden gällande bly och krom och att bolaget inte lämnat någon motivering eller förklaring till att dessa utelämnats.

Miljönämnden, Borlänge kommun

Miljönämnden anger att det är positivt att bolaget försöker harmonisera de permanenta villkoren för utsläpp med de riktvärden som Dala VA har tagit fram.

AB Borlänge Energi, avloppsreningsverket

Av yttrandet framgår att ansvarig vid avloppsreningsverket anser att de villkor som tillsynsmyndigheter ger för verksamheter bör rimma med de riktvärden för inkommande vatten till reningsverken som VA-huvudmännen i Dalarna tagit fram. Av yttrandet framgår dock att det vid beslutande om provisoriska villkor kan vara relevant att till viss del gå ifrån dessa framtagna riktvärden. Dock anser ansvarig vid avloppsreningsverket att villkoret på 1500 µg/l för zink är för högt och att det bör skärpas betydligt, men att man tillfälligt kan acceptera ett villkor på 600 µg/l. I yttrandet framgår även att slutsatsen som dras av sökanden på sid 4 i ansökan att *"De tidvis förhöjda metallhalterna i lakvattnet har inte kunnat påvisas ha orsakat störningar i avloppsreningsverkets processer"* inte är helt korrekt då detta inte har utretts. Vidare anser man i yttrandet att man redan nu bör införa delar av de åtgärder som Rönnols Miljökonsult föreslår i sin rapport den 14 juni 2015. Dessa åtgärder (förslag 1 och 7 i rapporten) bör resultera i reducerade halter av såväl t ex zink som organiskt material i lakvattnet.

Vad gäller haltkrav för fosfor, kväve och organiska miljöstörande ämnen instämmer ansvarig för avloppsreningsverket i bolagets bedömning att det i dagsläget ej är relevant att sätta sådana villkor.

Av yttrandet över sökandens komplettering i mars 2016 framgår att ansvariga för avloppsreningsverket anser att föreslagna begränsningsvärden inte helt överensstämmer med de riktvärden som finns i skriften *"Riktlinjer för utsläpp av avloppsvatten från industrier och andra verksamheter i Dalarna."* Trots detta accepterar ansvariga för avloppsreningsverket de av sökanden föreslagna begränsningsvärdena då de informerats av sökanden att en ny tillståndsansökan för hela verksamheten vid Fågelmyra avfallsanläggning kommer inlämnas till miljöprövningsdelegationen inom en snar framtid där lakvattenfrågan ska utredas ingående.

Bolagets bemötande av yttranden

Bolaget yrkar fortsatt på provisoriska villkor.

Enligt bolaget är tidpunkten för när en ny reningsanläggning kan stå på plats svår att fastställa. Preliminärt avslutas kompostering av matavfall i boxar samt i s k AG-bags i september 2016. Efter det behöver provtagning av den nya sammansättningen av lakvattnet, som ska behandlas, pågå i minst ett år, d v s till december 2017.

Parallellt med detta avser bolaget påbörja utredningar om alternativa lösningar och val av teknik i samråd med tillsynsmyndigheten och avloppsreningsverket. Projektering av ny reningsanläggning, upphandling och byggtid bedöms därefter ta upp till 18 månader. Utifrån denna tidplan bedömer bolaget att förslag till slutgiltiga villkor kan inlämnas senast i augusti 2019.

Avseende tillsynsmyndighetens önskemål om en handlingsplan vid överskridanden av de provisoriska riktvärdena anser bolaget att det presenterat en sådan i skrivelsen daterad 30 september 2015, men att de med snabba åtgärder tyvärr inte har möjlighet att i nuläget åtgärda överskridanden. Steg 1 i handlingsplanen är att bygga en ny förbehandling (slurryanläggning) för matavfallet och därmed kunna köra pressvatten från 11 000 ton matavfall ifrån anläggningen istället för att avleda det till lakvattensystemet.

Förbättrade rutiner för styrning av lakvattendammarna håller på att upprättas och ska fastställas i dialog med avloppsreningsverket.

Borlänge Energi kommer att förbättra kontrollen så att rätt parametrar provtas i lakvattnet.

Bolagets målsättning är att Dala VA:s villkor för utsläppsvärden ska uppfyllas och så även för pH-värdet.

Innan komposteringen upphört i boxar och AG-bags har bolaget, enligt sitt bemötande av yttrandet från avloppsreningsverket, små möjligheter att påverka reningsresultatet med nuvarande behandling. Zinkhalterna under år 2015 tyder på att det är stor sannolikhet att överskridande av det provisoriska riktvärdet för zink kommer att ske om det sätts till en nivå på 600 µg/l.

Intensifierad sopning och försök med filter runt dagvattenbrunnar på sorterings- och komposteringsytor har genomförts under hösten 2015 och bolaget ser även över möjligheten att öka volymen på befintliga dammar.

Miljöprövningsdelegationens bedömning

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att bolaget vid ett flertal tillfällen begärt förlängd tid för utredning (U2) angående fastställande av utsläppsvillkor för lakvatten ifrån Fågelmyra avfallsanläggning. Enligt beslutet för avfallsanläggningen från december 2007 (dnr 551-56-05) skulle utredningen redovisas senast den 31 december 2010. Av olika skäl har bolaget begärt ett flertal förlängningar av den tiden och fått detta beviljat. Nu yrkar bolaget åter igen om förlängd tid fram till senast augusti 2019 med bakgrund av att bolaget dels har för avsikt att avsluta komposteringsverksamheten vid anläggningen, dels avser bolaget att påbörja utredningar om alternativa lösningar och val av teknik för byggande av en ny reningsanläggning för lakvattnet.

Enligt 22 kap. 27 § miljöbalken får en prövningsmyndighet skjuta upp frågan om fastställande av villkor under förutsättning att verkningarna av verksamheten inte kan förutses med tillräcklig säkerhet. Frågan kan skjutas upp till dess erfarenhet har vunnits av verksamheten och den ska avgöras så snart som möjligt.

Miljöprövningsdelegationen anser att tiden för utredning och fastställande av de slutliga utsläppsvillkoren för lakvatten har varit för lång. Utan tvekan finns dock numera ett omfattande och stabilt underlag för att bedöma verksamhetens inverkan avseende metaller och utsläppsp parametrar något som framgår av ansökan, kompletteringar och verksamhetsrapporter. Miljöprövningsdelegationen har förståelse för att nya förutsättningar och inriktningar vid anläggningen kan uppstå allt eftersom tiden går och att verksamheten förändras i anslutning till dessa. Med utgångspunkt från de villkor som beslutats för anläggningen bör syftet med sådana förändringar vara till det bättre. Mot bakgrund av detta anser delegationen att en förlängd utredningstid inte är motiverad. Bolaget har i komplettering redovisat förslag på villkor som – i vart fall övergångsvis – har accepterats av mottagaren/recipienten. Bolaget har redovisat att komposteringsverksamheten kommer att avslutas och anger att de, i arbetet med en ny tillståndsansökan för hela anläggningen, även fortsatt kommer arbeta med att utveckla lakvattenreningen vid Fågelmyra. Såvitt kan bedömas kommer dessa åtgärder att leda till bättre utsläppsvärden från anläggningen. Bolaget har också redovisat planer på att en ny reningsanläggning ska utredas och att bolaget i samband med detta även avser att gå vidare med att ta fram en ny tillståndsansökan för hela avfallsanläggningen. En sådan ansökan har bedömts kunna redovisas under år 2019, vilket föreslagits som sluttidpunkt för en ytterligare förlängd provtid avseende utredning för utsläpp av fosfor, kväve och organiska ämnen.

Mot bakgrund av ovanstående och utifrån de förslag till begränsningsvärden som föreslagits av bolaget i kompletteringen, beslutar nu miljöprövningsdelegationen om slutliga begränsningsvärden för utsläpp av lakvatten från Fågelmyra till det kommunala avloppsreningsverket.

En sammanställning av ursprungliga och senast beslutade provisoriska villkor samt bolagets redovisade analysresultat de senaste åren framgår av tabell nedan.

Parameter	Provisoriska villkor i MPD-beslut 2007-12-14	Provisoriska villkor i MPD-beslut 2014-05-27	Riktvärden Dala VA	Uppmätta värden vid Fågelmyra enligt sökandens komplettering				Föreslagna begränsningsvärden från sökanden	Slutliga villkor med begränsningsvärden
				Medelvärde år 2007-2015	Medelvärde år 2011-2015	Min	Max		
pH	6,5-9	6,5-9	6,5-10	8	7,9	7,3	8,3	6,5-9	6,5-9
Klorid (mg/l)	2000	2000	2500	1019	998	480	1400	2000	2000
Sulfat (mg/l)	75	400	400	101	104	0,5	280	400	400
Bly (µg/l)	25	25	50	18	Ingen uppgift	0,53	67	Ingen uppgift	25
Kadmium (µg/l)	0,5	0,5	Får inte förekomma	0,52	0,63	0,05	2,1	0,6	0,5
Koppar (µg/l)	50	50	200	43	51	2,7	100	60	60
Krom (µg/l)	30	50	50	20	Ingen uppgift	5,7	41	Ingen uppgift	50
Nickel (µg/l)	25	50	50	21	24	10	33	50	50
Zink (µg/l)	200	1500	200	537	632	26	1400	800	700
Kvicksilver (µg/l)	0,25	0,25	Får inte förekomma	0,073	0,079	0,007	0,27	0,25	<0,1
Oljeindex (mg/l)	5	5	5-50	2,3	3,2	0,0005	11	5	5

Utifrån sammanställningen ovan bedömer miljöprövningsdelegationen att slutliga begränsningsvärden för parametrarna pH, klorid, sulfat, bly, kadmium, krom, nickel och oljeindex kan sättas till samma nivåer som i det provisoriska villkoret, då dessa värden inte heller överskrider de nivåer som Dala VA satt upp som riktvärden. Halterna ligger också på en sådan nivå att de inte riskerar att överskridas utifrån de medelvärden som redovisats av bolaget.

I ett av yttrandena från ansvarig vid avloppsreningsverket framgår att det finns behov av en ändring av det provisoriska villkoret för zink från 1 500 µg/l till 600 µg/l. Sökanden anger också i ansökan att målsättningen är att Dala VA:s villkor för utsläppsvärden ska uppfyllas. Enligt dessa är riktvärdet för zink 200 µg/l, d v s betydligt lägre än 600 µg/l som avloppsreningsverket tillfälligt kan acceptera i ett provisoriskt villkor. Medelvärdet för zink de senaste åren är, enligt bolagets redovisning, ca 630 µg/l och ett maxvärde på 1 400 µg/l.

Miljöprövningsdelegationen bedömer mot bakgrund av bolagets presenterade data av medelvärden för åren 2007-2015 att halten för zink bör sänkas från dagens 1 500 µg/l till 700 µg/l.

Begränsningsvärdet för koppar höjs något jämfört med tidigare provisoriska villkor då redovisade medelvärden ligger något högre samt att Dala VA:s riktvärde också tillåter ett högre värde.

Begränsningsvärdet för kvicksilver sänks jämfört med det tidigare provisoriska villkoret på 0,25 µg/l till 0,1 µg/l, då redovisade medelvärden i utgående lakvatten ligger lägre än 0,1 µg/l.

Bolaget yrkar att krav på utsläppsvillkor för organiska ämnen inte ska ställas mot bakgrund av att det inte finns tillräckliga underlag för att kunna sätta sådana villkor vid anläggningen. Miljöprövningsdelegationen ser dock inte detta

som skäl nog till att det inte även fortsatt finns behov av att ställa krav på att bolaget ska kontrollera organiska ämnen i enlighet med beslutet från miljöprövningsdelegationen den 14 december 2007 respektive 27 maj 2014. Naturvårdsverket, Svenskt Vatten, IVL m fl har under de senaste åren låtit genomföra olika kartläggningar och studier av ett stort antal organiska föroreningar etc i svenska lakvatten. Dessa studier visar att lakvatten innehåller en rad olika organiska föreningar som kan påverka dels slamkvaliteten vid avloppsreningsverk, som är mottagare till lakvatten, och dels avloppsreningsverkets recipient. Vid lokal rening av lakvatten vid deponianläggningen kan istället påverkan från dessa ämnen ske på den recipient till vilken det renade lakvattnet avleds. Miljöprövningsdelegationen står således fast vid kravet i besluten från 2007 och 2014 på att bolaget fortsatt ska kontrollera organiska ämnen i lakvattnet.

Av bolagets ansökan om förlängd tid för provisoriska riktvärden framgår även att Fågelmyra avfallsdeponi ingick i Naturvårdsverkets screening, vilken presenterades i rapporten *"Screening av organiska ämnen i lakvatten"* hösten 2013. I rapporten anges ett antal ämnesgrupper som kan vara viktiga att mäta i utgående lakvatten från anläggningen. För Fågelmyras del anses de organiska ämnesgrupperna alkaner, alkylfenoler och ftalater vara viktiga att mäta, analysera och de bör ingå i kontrollprogrammet för verksamheten. Enligt ansökan har bolaget haft en överenskommelse med anlitat laboratorium om att analysera dessa ämnen vid provtagningen enligt kontrollprogrammet sedan december 2013. Bolaget har dock, enligt ansökan, missat i uppföljningen av dessa ämnen.

Av ansökan om förlängd tid för provisoriska utsläppsvillkor framgår att bolaget har för avsikt att, i den kommande tillståndsprövningen för hela Fågelmyra avfallsanläggning, belysa frågan om utsläppsnivåer för samtliga parametrar i tillståndet från år 2007 som har provisoriska villkor, liksom även för kväve och fosfor samt organiska ämnen. Bolaget uppger att omprövningen av hela avfallsanläggningen kommer påbörjas när ändringstillstånd för slurryanläggningen beslutats av miljöprövningsdelegationen, vilket kommer att ske under våren 2016.

Miljöprövningsdelegationen bedömer, mot bakgrund av ovanstående, att det inte finns något skäl till att, i detta beslut om slutliga villkor för vissa parametrar, ta bort kravet i utredningsvillkor (U2) att även utreda utsläppsvillkor för kväve- och fosforhalter liksom organiska ämnen. Delegationen anser det dock vara acceptabelt att i dagsläget inte besluta om några slutliga begränsningsvärden avseende kväve, fosfor och organiska ämnen då det inte finns tillräckligt underlag redovisat, men att bolaget fortsatt ska utreda detta inom ramen för den tillståndsprövning av hela avfallsanläggningen som bolaget avser att påbörja

inom kort. Utredningen ska således redovisas till delegationen i den kommande ansökan, dock senast den 31 augusti 2019.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt, se bilaga.

Detta beslut har fattats av Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Dalarnas län. I beslutet har deltagit Håkan Törnström, ordförande, och Johan Hjerpe, miljösakkunnig. Ärendet har beretts av Marie Ernström, miljöhandläggare.

Håkan Törnström

Johan Hjerpe

Bilagor:

Hur man överklagar till Nacka tingsrätt, Mark- och miljödomstolen.

Kopia till:

Länsstyrelsen Dalarna, Tillsynsfunktionen, Att: Christina Eriksson,
AB Borlänge Energi, Att: Solveig Barmé, Box 834, 781 28 Borlänge